

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

AKREDYTACJA JEDNOSTEK CERTYFIKUJĄCYCH OSOBY DACP-01

*Wydanie 3
Warszawa, 22.01.2019 r.*

Spis treści

1	Wprowadzenie	3
2	Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji jednostek certyfikujących osoby	3
3	Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji jednostek certyfikujących osoby	3
3.1	Zakres akredytacji	3
3.2	Zasady prowadzenia ocen jednostek certyfikujących osoby w procesach akredytacji i nadzoru	4
3.2.1	Proces akredytacji	4
3.2.2	Nadzór planowany i ponowna ocena	4
3.2.3	Zmiany zakresu akredytacji	5
3.2.4	Szczegółowe warunki zawieszania, cofania lub ograniczania akredytacji	6
4	Postanowienia końcowe	6
5	Dokumenty związane	6
6	Załączniki	6

1 Wprowadzenie

Polskie Centrum Akredytacji podczas prowadzenia ocen jednostek certyfikujących osoby postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami podanymi w dokumencie DA-01 *Opis systemu akredytacji* oraz zasadami określonymi poniżej.

2 Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji jednostek certyfikujących osoby

Jednostka certyfikująca osoby powinna spełniać ogólne wymagania akredytacyjne podane w normie **PN-EN ISO/IEC 17024 Ocena zgodności. Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby** oraz, jeśli mają zastosowanie dla danego programu certyfikacji, specyficzne wymagania akredytacyjne **wskazane** przez PCA w dokumencie „Zakres działalności akredytacyjnej”, poziom IV.

Dodatkowo w przypadku ubiegania się o akredytację jednostka certyfikująca osoby powinna spełniać warunki przyjęte w deklaracji zawartej we wniosku o akredytację (FA-01), a po udzieleniu akredytacji warunki wynikające z zawartego z PCA *Kontraktu*.

Jednostki certyfikujące osoby korzystające z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) powinny spełniać wymagania określone w dokumencie IAF MD 4.

Biorąc pod uwagę, że akredytacja służy wykazaniu kompetencji jednostki certyfikującej osoby do wykonywania zadań w zakresie oceny zgodności, wymaga się przeprowadzenia lub nadzorowania przez jednostkę certyfikującą co najmniej jednego procesu certyfikacji **dla każdej kategorii certyfikacyjnej¹ objętej danym programem certyfikacji**. Zaleca się również, aby jednostka ubiegająca się o akredytację wykazała zapotrzebowanie na prowadzenie certyfikacji osób w tym programie.

Jednostka certyfikująca nie powinna oferować i świadczyć nieakredytowanej działalności certyfikacyjnej w obszarze, w którym posiada akredytację.

3 Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji jednostek certyfikujących osoby

3.1 Zakres akredytacji

Zakres akredytacji obejmuje działalność certyfikacyjną, dla której PCA potwierdziło kompetencje. W zakresie akredytacji jednostki certyfikującej osoby podaje się:

- rodzaj certyfikowanych osób, **w tym kategorie certyfikacyjne, jeśli ma to zastosowanie;**
- nazwę programu certyfikacji (**lub jego akronim**) **wraz z identyfikacją wydania²;**
- poziomy kompetencji określone w programie certyfikacji, jeśli ma to zastosowanie;
- w przypadku personelu badań nieniszczących – metody, stopnie kwalifikacji oraz sektory wyrobu lub sektory przemysłowe;
- identyfikację dokumentu normatywnego stanowiącego podstawę certyfikacji, dotyczącego kompetencji osób **lub identyfikację dokumentu normatywnego związanego z obszarem działalności certyfikowanych osób.**

Możliwe jest wydanie zakresu akredytacji, zawierającego niedatowane wydanie ww. dokumentu normatywnego dla jednostki certyfikującej osoby posiadającej akredytację. Niedatowane wydanie dokumentu normatywnego oznacza jego ostatnie wydanie, włącznie ze zmianami i poprawkami. W przypadku objęcia zakresem akredytacji niedatowanych wydań dokumentów normatywnych, jednostka certyfikująca powinna:

- **sprawować skuteczny nadzór nad dokumentami normatywnymi;**

¹ Kategoria certyfikacyjna – rozumiana jako specyficzny zawód, zajęcie lub zestaw umiejętności związanych z pracą; np. kategorią certyfikacji w odniesieniu do obsługi dźwigu może być operator żurawia wieżowego, operator suwnicy lub operator dźwigu samojezdnego (patrz: dokument ISO CASCO *How to develop schemes for the certification of persons*, 2016).

² Możliwe jest odstępianie od identyfikowania wydania programu certyfikacji w zakresie akredytacji, w przypadku, gdy jednostka certyfikująca prowadzi wykaz wydań programu(ów) certyfikacji i udostępnia go na każde żądanie PCA.

- wdrożyć procedury walidacji lub potwierdzania możliwości prowadzenia certyfikacji w odniesieniu do zmian wprowadzonych w dokumencie normatywnym lub nowego wydania tego dokumentu;
- prowadzić i udostępniać na każde żądanie PCA aktualny wykaz wydań dokumentów normatywnych.

3.2 Zasady prowadzenia ocen jednostek certyfikujących osoby w procesach akredytacji i nadzoru

3.2.1 Proces akredytacji

Ocena jednostki w procesie akredytacji polega na przeglądzie dokumentacji i ocenie kompetencji na podstawie przeprowadzonej oceny w siedzibie oraz obserwacji.

Jednostka powinna przeprowadzić przegląd dokumentacji wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi i przekazać jego wyniki na formularzu FAC-08 do PCA wraz z wnioskiem o akredytację (FAC-03).

W ramach oceny na miejscu PCA ocenia system zarządzania jednostki oraz kompetencje jednostki do prowadzenia działalności certyfikacyjnej.

Ocena jednostki certyfikującej osoby w procesie akredytacji składa się z:

- **przeglądu dokumentacji;**
- **oceny na miejscu** tj. w siedzibie jednostki certyfikującej i o ile są, w jej lokalizacjach (oddziałach, filiach, itp.), w których prowadzona jest **ocena zgodności związana z certyfikacją osób**. Lokalizacje, w których zostanie przeprowadzona ocena, wytypowane zostają przez PCA na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka.
- **obserwacji** egzaminów prowadzonych przez jednostkę. Obserwacje są prowadzone w zakresie każdego programu certyfikacji.

W przypadku jednostki posiadającej lokalizacje, PCA prowadzi obserwację wybranego egzaminu w danym programie certyfikacji, organizowanego przez **wybraną na podstawie analizy ryzyka** lokalizację.

Na jednostce spoczywa obowiązek zgłoszenia do PCA działalności do obserwacji.

3.2.2 Nadzór planowany i ponowna ocena

W nadzorze planowanym i w trakcie ponownej oceny PCA potwierdza kompetencje do prowadzenia działalności certyfikacyjnej poprzez ocenę w siedzibie i obserwację działań jednostki.

W nadzorze planowanym i w trakcie ponownej oceny PCA prowadzi:

- **ocenę na miejscu** systemu zarządzania jednostki oraz kompetencji jednostki do prowadzenia działalności certyfikacyjnej, w tym zrealizowane przez nią procesy certyfikacji na podstawie wywiadów z personelem jednostki oraz zapisów, kierując się, w miarę możliwości, zasadą wyboru procesów spośród przeprowadzonych w okresie od poprzedniej oceny PCA.

W jednostkach certyfikujących posiadających lokalizacje, w których prowadzona jest **ocena zgodności związana z certyfikacją osób**, PCA prowadzi każdą ocenę w siedzibie oraz na próbie w wybranych lokalizacjach. Lokalizacje wybiera się losowo w ten sposób, żeby w trakcie cyklu akredytacji (włącznie z ponowną oceną) liczba ocenianych lokalizacji za każdym razem była możliwie taka sama. **Lokalizacje, w których zostanie przeprowadzona ocena, wytypowane zostają przez PCA na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka.**

- **obserwacje** egzaminów prowadzonych przez jednostkę.

W trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, PCA obserwuje w ramach każdego akredytowanego programu certyfikacji co najmniej jeden egzamin prowadzony przez jednostkę.

W trakcie całego cyklu akredytacji PCA prowadzi obserwacje egzaminów organizowanych przez lokalizacje **wytypowane na podstawie analizy ryzyka**, z zachowaniem warunku obserwacji jednego egzaminu z danej lokalizacji i wybierając za każdym razem inny program certyfikacji lub inny skład Komisji Egzaminacyjnej do obserwacji.

Jednostka jest zobowiązana do zgłoszenia do PCA działalności do obserwacji w obszarach wskazanych przez PCA w kolejnym roku w cyklu akredytacji. **Zgłoszenie powinno nastąpić co najmniej 15 dni roboczych przed terminem zaplanowanych działań.**

Możliwe jest przeprowadzenie planowanego nadzoru w formie przeglądu dokumentacji, w przypadku spełnienia przez jednostkę certyfikującą wymagań określonych w dokumencie DA-01.

W przypadku oceny prowadzonej w postaci przeglądu dokumentacji, jednostka certyfikująca powinna udostępnić PCA dokumenty wskazane w DA-01 oraz zapisy z okresu od ostatniej oceny PCA dotyczące: auditów wewnętrznych, przeglądów zarządzania, podjętych działań korygujących i zapobiegawczych, sposobu załatwienia ewentualnych skarg i odwołań, odbytych szkoleń, wyników monitorowania działania egzaminatorów oraz wykaz udzielonych certyfikacji objętych zakresem akredytacji w roku poprzedzającym ocenę.

Jednostka jest zobowiązana do dnia 15 grudnia każdego roku kalendarzowego przekazać do PCA informację o liczbie nadzorowanych certyfikatów w odniesieniu do każdego programu certyfikacji objętego zakresem akredytacji (**stan na 1 grudnia**). Jeśli program certyfikacji odnosi się do kilku kategorii certyfikacyjnych, informacja ta powinna odnosić się również do poszczególnych kategorii.

W przypadku, kiedy jednostka certyfikująca prowadzi działalność certyfikacyjną poza granicami kraju zobowiązana jest przekazać taką informację do PCA, w tym informację dotyczącą:

- siedzib stałych³, które odpowiadają za prowadzenie zagranicznych ocen zgodności w zakresie certyfikacji osób, lub z których prowadzone jest zdalne zarządzanie personelem wykonującym działalność certyfikacyjną;
- krajów, w których jednostka ma zdalnie zarządzany personel⁴ prowadzący jakąkolwiek działalność certyfikacyjną;
- krajów, w których jednostka prowadzi jakąkolwiek działalność certyfikacyjną ze stałej siedziby.

3.2.3 **Zmiany zakresu akredytacji**

Rozszerzenie zakresu akredytacji jednostki certyfikującej osoby dotyczy:

- nowego programu certyfikacji;
- nowego poziomu kompetencji i/lub kategorii **certyfikacyjnych**, jeśli to ma zastosowanie;
- w przypadku badań nieniszczących – nowej metody, nowego sektora wyrobu lub nowego sektora przemysłowego.

Na podstawie analizy wniosku o rozszerzenie zakresu akredytacji (FA-01) PCA podejmuje decyzje o sposobie procedowania przedmiotowego wniosku oraz formie oceny.

Zmiany wydania programu certyfikacji oraz zmiany wydania dokumentu normatywnego stanowiącego podstawę certyfikacji lub związanego z obszarem działalności certyfikowanych osób oraz jego zastąpienie nowym dokumentem, niepowodujące zmian w wymaganiach certyfikacyjnych traktowane jest jako uaktualnienie zakresu akredytacji i dokonywane jest na wniosek jednostki (FA-01).

³ Stała siedziba – stała lokalizacja, w której prowadzona i/lub zarządzana jest działalność certyfikacyjna jednostki, niezależnie od jej położenia i powiązania z jednostką.

⁴ Zdalnie zarządzany personel – osoby, będące pracownikami wewnętrznymi lub zewnętrznymi, prowadzące działalność certyfikującą w imieniu jednostki i nie pracujące w stałej siedzibie.

3.2.4 Szczegółowe warunki zawieszania, cofania lub ograniczania akredytacji

Zawieszenie akredytacji w całości lub w części zakresu, oprócz zasad określonych w dokumencie DA-01, następuje w przypadku:

- utraty kompetencji jednostki do prowadzenia certyfikacji osób według danego programu certyfikacji, bez względu na powód (np. utrata możliwości prowadzenia procesów certyfikacji zgodnie z posiadanym zakresem akredytacji),
- uniemożliwienia PCA obserwacji egzaminów w akredytowanym zakresie.

Wznowienie akredytacji po zawieszeniu, następuje po spełnieniu przez jednostkę, w wyznaczonym przez PCA terminie, warunków postawionych przy zawieszeniu oraz, jeśli to właściwe, po przedstawieniu dowodów na przeprowadzenie procesu certyfikacji w zawieszonyj części zakresu. W przeciwnym przypadku PCA cofa akredytację lub ogranicza zakres akredytacji w zawieszonyj części.

Gdy w danym cyklu akredytacji jednostka nie przeprowadziła lub nie nadzorowała żadnego procesu certyfikacji osób w danym programie certyfikacji, akredytacja w tym zakresie może zostać **zawieszona** z końcem tego cyklu akredytacji.

4 Postanowienia końcowe

Niniejsze wydanie dokumentu DACP-01 zastępuje wydanie 2 z 19.05.2015 r. Dokument został wprowadzony Komunikatem nr 272 z dnia 22.01.2019 r. i obowiązuje od dnia 22.03.2019 r. Istotne zmiany w odniesieniu do wydania poprzedniego zostały oznaczone kolorem czerwonym.

5 Dokumenty związane

Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są dokumenty wymienione w punkcie 2 oraz:

DA-01 Opis systemu akredytacji.

IAF MD 4 Dokument obowiązkowy IAF dotyczący stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych („TIK”) do celów prowadzenia auditów/ocen.

IAF MD 12 Ocena akredytacyjna jednostek oceniających zgodność prowadzących działalność w wielu krajach

Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

Dokumenty EA i IAF w wersji oryginalnej dostępne są na stronach internetowych: EA: www.european-accreditation.org, IAF: www.iaf.nu.

Dokumenty PCA oraz tłumaczenia dokumentów EA i IAF dostępne są na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do dokumentów PCA oraz EA i IAF jest bezpłatny.

6 Załączniki

FAC-03 Załącznik do wniosku o akredytację jednostki certyfikującej osoby

FAC-08 Przegląd dokumentacji jednostki certyfikującej osoby